

Miroslav Pelikan

KRAJ

K R A J

Tihomir Files pripadao je malobrojnom krugu cijenjenih novinara s respektabilnim opusima, čovjek još u dobroj formi, sposoban, kako je sam često isticao i za nove izazove koji se kriju već iza prvoga zavoja i znaju biti iznimno opasni i zapravo uvijek nepredvidljivi, držao je u znojnoj ruci, grčevito, nesvjesno stiskajući omotnicu u kojoj se ugnijezdio otrov neslućene moći, rješenje o prestanku radnog odnosa. Glavni urednik mu je bez mnogo riječi predao bijelu omotnicu, tiho mu rekavši.

-Žao mi je Files. Znate i sami, list je prodan novom vlasniku.

Files je od samoga početka imao provjerenu informaciju kako on nije na listi želja novoga vlasnika.

Njega, novoustrojenog medijskog magnata Files nije znao od prije. Zapravo, nikada i nije čuo za njega. S druge strane, dobro pamteći imena koja je spominjao u svojim kolumnama, Files je bio siguran kako nikada nije niti spomenuo novoga dirigenta. No svejedno, očito je bilo kako Files nije glazbenik koji je nužan u ovom orkestru.

Files se pomalo tješio kako najvjerojatnije neće imati ozbiljnijih teškoća u pronalaženju adekvatnog zaposlenja, jer ipak je on Files.

On je decenijima surađivao s nizom urednika, djelujući osim u novinama, često i na radijskim i TV postajama.

Nešto će se već naći, iako je s neugodom slutio narastanje olujnih oblaka u budućim danima.

No da, on je veliko ime, ali mediji se neprestano razvijaju, grče se, šire, producirajući u svakom dobu niz novih imena koja baš ne drže mnogo do uglednika kao što je on.

Ipak, Files je logično zaključivao kako će negdje, bilo gdje, biti mjesta i za njega.

Povrh toga, unatoč tridesetak godina novinarskog rada, Files se zamjerio tek nekolicini i to više slučajno no namjerno. Zadržtao je kada se prisjetio slučaja s M.S, supruge listu važne osobe, omaklo mu se s njom na nekom novinarskom skupu. Afera je pukla i on se jedva oprao, naime, suprug od M,S, bio je iznimno važni marketinški klijent. Ipak M.S. je sve primirila i spasila mu tada glavu. Susretao se poslije s tim neobičnim parom, no kao da se ništa nije dogodilo, uljudno bi se ali hladno pozdravljali.

Sada u ovim gorkim trenucima, prvo mu je na pamet pao suprug od M.S., on ga je vjerojatno, napokon sredio i naplatio mu dobro svoju sramotu.

List mu je isto popodne isplatio i pristojnu otpremninu, ne onakvu kakva se mogla očekivati, ali što je tu je, razmišljao je pomalo ojađen Tihomir Files.

Doista, nikada se bjednije nije osjećao. Na samom izlasku iz zgrade, gotovo se sudario s novim vlasnikom koji je sa skupinom nepoznatih ljudi glasno razgovarao, bahato se razmećući riječima.

Pogledao je u novoga vlasnika, bez riječi, namjeravajući samo proći.

-Fej, hej Files, ako se ne varam.

Files je stao, gledajući u mladog čovjeka.

-Svima nam je žao što odlazite, no znate i sami, konkurencija je neumoljiva, započne vlasnik.

-Znam, znam, suho odvrati Files.

-Ponavljam kako mi je silno žao što neću moći računati na vaše pero, no vi to svakako razumijete.

-Naravno gospodine, odgovara Files i čudi se čovjeku koji ga maltretira sa svojim glupim pričama.

-Vi ste doista ostvarili impresivnu karijeru i vjerujem kako se želite odmoriti.

-Naravno gospodine, naravno.

-Pozdravljam vas Files.

-I ja vas gospodine.

Koja budala, mislim zgrožen riječima mladoga čovjeka, Files i napokon izlazi van, žedno udiše zrak, razmišljajući kako bi se sigurno srušio na mjestu da je ostao unutra još samo jedan trenutak.

Idući tjedni, crni dani njegova života, samo su produbili Filesovo razočaranje. Gdje god se pojavio, uz mnogo obzira bio je rezolutno odbijen, Uvijek su se isticali njemu neprihvatljivi razlozi i naravno ne, hvala na ponudi ali ne.

Doista, cijela je država bila uzdrmana krizom ali i šira regija. Naklade su svakodnevno padale, oglašavanje je bilo sve manje.

Kasnije je Files čuo kako je njegov primjer slijedio niz dobrih novinara, ovaj novi je doveo neke svoje, većinom anonimce, no te ga vijesti nisu nimalo tješile jer, evo, preko tri mjeseca pokušava naći, sada već bilo što, no posve bezuspješno.

Počeo je razmišljati o mogućnosti mirovine, ali je ubrzo saznao kako nema uvjete, ni staž ni godine. Okruglo mu je nedostajalo po pet godina sa svake strane.

Sva sreća što nikada nije zasnovao obitelj. Cijeli je život proveo u ovom malenom jedno i pol sobnom stanu, naslijeđenom od djeda, koristeći gotovo isti namještaj.

Sve što je zaradio trošio je na raznovrsna putovanja i dubinska upoznavanja psihologije znatnog broja žena a to nije jeftini sport. Neka, provodio se ludo, ugađajući isključivo svome tijelu i njegovim prohtjevima. Nije ga brinulo što praktično nema ni jednoga prijatelja, nije zapravo ni imao vremena za njegovanje prijateljstava. Možda bi mu oni sada pomogli ili bi mu već visjeli oko vrata, ali tko je mogao misliti još i na to, na ta druženja. On je radio i sve svoje moći i vrijeme je ugrađivao u britke tekstove, no, a sada od toga nema ništa. Taj niz članaka predstavlja u ovim nemoćnim trenucima tek naznaku, obris nadgrobnog spomenika. Zapravo, odjednom je Files spoznao kako bi bilo najbolje za sve kada bi on jednostavno umro, s još uvijek uglednim imenom i bez promišljanja što će biti sutra. No, na žalost ili na sreću, nije bolestan, osjeća se dobro a i ne mogao dignuti ruku na sebe, on koji je toliko ugađao svome tijelu, ne može mu naškoditi.

Možda, kada bi se dogodila neka brza nesreća s finom, bezbolnom smrću, bilo bi dobro i primjereno.

Jednoga je dana nazvao svoga glavnog urednika i predložio mu.

-Pa ja mogu raditi i kao korektor u noćnoj smjeni, zašto ne?

-Dajte molim vas Files, što bi ljudi mislili o nama? Kako se mi to ponašamo prema zaslužnim novinarima?

Proteklo je u trenu pola godine u mračnom raspoloženju. Ponekad se toliko ponižavao da je neskriveno moljaka, ali ništa. Očito je bilo, Files je napisao svoje. Zapravo, nije uopće svrbjela ruka, u ove pola godine nije napisao niti retka, dapače, uopće nije ni pomislio na pisanje.

Otpremnina se lagano trošila a Files je sve grozničavije panično razmišljao što će biti s njim?

Ništa, morati će prodavati jednu po jednu stvar iz stana, a onda će se riješiti i stana i završiti će u podstanarstvu, sada u ovim godinama.

Valjda će mu taj novac trajati do kraja ove bijede od života. Srećom, obiteljska grobnica ima dovoljno mjesta i čeka ga, barem to.

Nije ni opazio kada se prestao brijati, nosio je danima istu odjeću, ne primjećujući i najmanje promjene u svom ponašanju jer on je pazio na sebe.

Nije se mogao sjetiti kada je prestao izlaziti iz stana, zapravo, tek jednom tjedno bi na kratko izlazio da bi nabavio nešto namirnica, on nije bio proždrljiv i nije mu trebalo puno da bi m,u kasnije donosili naručenu robu iz trgovine.

Sve ove mjesece nije ni pomišljao na pisanje, ta nekadašnja, dnevna nasušna potreba posve je izbljedila i netragom isparila.

Ponekad po cijeli dan nije ustajao iz kreveta, zakratko se samo prepuštajući snu. Zašto će ustajati? On nema nikakvih obaveza, ostaje u udobnom i toplom krevetu, na sigurnom, posve udaljen od svijeta, sama, izdvojena jedinka.

Rijetko je slušao radio program i to samo onda kada bi davali klasičnu glazbu, televizija ga uopće nije zanimala, kao ni novine, one su mu se posebno gadile.

Iznenada je osjetio oštar, neugodni miris danima neoprana tijela i ipak se nekako odlučio za odlazak pod tuš.

Zarasle brade, podbuhlo, propalo lice gledalo ga je iz zrcala.

Files se zapanjio.

-Jesi li ti to Files, mrcino stara?

-Da, ja sam, odgovara tiho sam sebi, ja sam, tko bi drugi bio. Ti sigurno pamtiš onog namirisanog, otmjenog gospodina, otputovao je, nema ga više, gleda Files svoje lice i nekako mu se s podsmijehom obraća.

Gotovo tjedan dana nije se Files dizao iz svog već pomalo usmrdjelog kreveta, tek povremena glad ili potreba za toaletom, natjerali bi ga zakorači izvan sigurnosti ležaja.

Danas ujutro s tugom je shvatio kako se otpremnina sasvim istopila, sve je potrošio.

Da, mora se pribrati, urediti i nekako pokrenuti prodaju namještaja, komad po komad ili sve odjednom. Srećom mu je djed ostavio i nekoliko finih komada stilskog namještaja, ali nije puno dobio za njih, kriza je bila sve dublja, puno se nudilo a malo kupovalo.

Antikvar Carek bio je jednako nemilosrdan kao i drugi, platio mu je tek zanemarivi dio od stvarne vrijednosti.

Uskoro je stan bio sasvim prazan, Files je prodao sve osim ležaja, njega neće nikada prodati, on je njegovo posljednje utočište na ovome svijetu u ovome životu.

S mukom se pokušao prisjetiti kada je netko, bilo tko, uopće nazvao.

On, Files, bio je odavno mrtav za sve, misli bivši novinar i gleda u brojne plakete, u medijske nagrade, koje nije mogao prodati jer tržišno ne vrijede ništa.

Uskoro mu je antikvar Carek dao ponudu za stan.

Što će mu tako lijepi stan?, rekao mu je Carek, kada može dobiti lijepe novce za njega.

Koliko već dzugo ne radi? Ne zna, no bit će da je duže od tri godine, sigurno, ako ne i više.

Nevoljko prodaje stan Careku, pronalazi neuglednu garsonjericu na periferiji, u kući na kraju ceste. Kakva simbolika, opaža Files.

Dobro mu je ovdje, samo neka ga ostave na miru.

Novca ima dovoljno, gazdi je platio cijelu godinu unaprijed.

Dobro mu je doista, uvjerava se Files.

I tada, toga jutra, luksuzni automobil dokliže kroz vodu i blato u dvorište kuće u kojoj obitava Files.

Files prepoznaje novoga vlasnika, koji ga iznimno srdačno pozdravlja.

-Znate Files, prvo vas pozdravljam. Ukratko, kladio sam se s Markonijem, TV magnatom. Zanimalo nas koliko će novinara propasti kao ljudi nakon što im se uruči otkaz i bez mogućnosti bilo kakvoga zaposlenja?

-I?, muca Files..

-I to je sve. Vi ste se najdublje srozali. Naime, ja sam dobio okladu, tvrdeći, da što je čovjek sposobniji u svome poslu, što je istaknutiji, što se više popeo, to će dublje pasti, a vi ste pravi primjer za to.

-I što sada?, muca i dalje Files.

-Imate tjedan dana vremena da se sredite, ja vas osmi dan očekujem na vašem starom poslu komentatora, naravno uz nešto beneficija za proživljeno.

Files ga gleda i vidi ga nekako mutno i osjeća jasno, podmuklo probadanje i stezanje na lijevoj strani i kao da mu nedostaje zraka.

Vlasnik ga tapše po ramenu, okreće se svojim pratiocima i govori im.

-Pomozite mu, mora preuzeti svoje obaveze za sedam dana. No, idemo, pred njim je mnogo posla, imati će o čemu pisati.

Miroslav Pelikan